

שלושים ושש נרות חנוכה

תשורה ומזכרת משמחת
הנישואין של לוי יצחק ונחמה
מינדל פרקש

זאת חנוכה ה'תשע"ח אטלנטה, ג'ורג'יה

ב"ה

פתח דבר

בהודאה לה' על כל הטוב אשר גמלנו ובחסדו הגדול זכיתי יחד עם זוגתי שתחי' בנישואי צאצאנו, בני בכורי החתן התמים הרב לוי יצחק שיחוי' עב"ג הכלה המהוללה מרת נחמה מינדל שתחי' בת השלוחים הנכבדים הרה"ת יוסף יצחק שיחוי' וזוגתו למשפחת ניו מאטלנטא ג'ורג'יה.

התודה והברכה לכל קרובי המשפחה, ידידים ומכירים, שהואילו לבוא לשמוח אתנו ביום שמחת לבבנו, ולברך את החתן והכלה שיחוי, ואתנו כולנו, בברכת מזל טוב וחיים מאושרים בגשמיות וברוחניות.

בשמחה ובטוב לבב הנני בזה לכבד את המשתתפים בשמחתנו-על יסוד הנהגת כ"ק אדמו"ר מזהריו"צ נ"ע בחתונת כ"ק אדמו"ר והרבנית הערקינית מרת חי' מושקא זי"ע- בתשורה מיוחדת.

בהשגחה פרטית, שמחת הנישואין הוקבע ל"זאת חנוכה" יום שבו תם ונשלם הדלקת שלושים ושש נרות חנוכה, - מצו"ב בראש ובראשונה, העתק מכתב מכבוד קדושת הרה"ג והרה"ח וכו' מזהר"ר לוי יצחק ז"ל נ"ע שניאורסאהן, והחתן זכה להיקרא על שמו שכתב לבנו כ"ק אדמו"ר הרבי זי"ע לקראת יום הולדת שנת ה'ל"ז- י"א ניסן תרח"צ, ונדפס בלוקטוי לוי יצחק - אגרות קודש - עמ' תיד ואילך. המכתב גם מבאר את הקשר המיוחד של יו"ט חנוכה עם שלושים ושש נרות דווקא. העתקת המכתב הוא עם פיענוחים כפי שנערכו ע"י אחי וראשי הרה"ת אשר שיחוי' פרקש משפיע בישיבת תומכי תמימים ארגנטינא (נדפס גם בספר "מכתבי ר' לוי יצחק").

בנוסף לזה הנני מצרף מה שכתבתי בנושא "שלושים ושש נרות חנוכה" מיוסד על המכתב הנ"ל בלוקטוי לוי יצחק ושיחות הרבי וכפי שיראה המעיין. המאמר הוא בעיקרון שיעור שנמסר בבית חב"ד לקראת ימי החנוכה.

הא-ל הטוב, הוא יתברך, יברך אתכם ואתנו, בתוך כלל אחינו בני ישראל יחיו, בברכות מאלופות מנפש ועד בשר, בגאולה האמיתית והשלמה ע"י משיח צדקנו בקרוב ממש.

בהוקרה ובברכה

מרדכי בלאאמו"ר הרב יקותיאל שיחוי' פרקש

חנוכה תשע"ח, בעלוויו וואשינגטאן

מעלת מספר ל"ו

תוכן הענינים: אביב = א"ב פעמים י"ב עולה ל"ו - אבות ושבתים / ל"ו = ל' - מוחין, ו' - מדות / ל"ו = תפארת ויסוד - חולם וחיריק / תפארת ויסוד = יעקב יוסף, אמת ושולם / ל"ו = ב' פעמים חי / השייכות ל"ג תיקוני דיקנא ולהולדת בנים / ל"ו נרות חנוכה ושייכותו לבנים / ל"ו מסכתות בש"ס ושייכותו לחנוכה / מספר ל"ו בסנהדרין המזכין / שייכות כל הנ"ל לניסן ופסח / ברכות ליום הולדת הל"ו והקשר עם יום הולדת הס' של הרלו"צ

ב"ה, י"א ניסן נשיא לבני אשר, העזר"ת.

דינפראפטראוסק.

בני אהובי חביבי ויקירי מו"ה מנחם מענדל שיחי' לאויט"א עש"ז.

כלתי היקרה חי' מושקא שתחי'.

היום בני יחי' הוא יום הולדת שלך שמלאו לך שלושים ושש שנה לארך ימים ושנים טובים ונעימים ביחד עם זוגתך כלתי שתחי', שהמספר ל"ו יש לו מעלה גדולה

אביב = א"ב פעמים י"ב עולה ל"ו - אבות ושבתים

וביארור הענין הוא כי המקור דכל נשמות ישראל הם השלושה אבות וי"ב שבתים, וג' פעמים י"ב עולה ל"ו

¹ לקוטי לוי יצחק אג"ק עמ' תיר ואילך. ברשימות חנ"ד כתב כ"ק ארמו"ר: "יא' ניסן: מספר ל"ו. ב"פ ח"י וכו'".

כדלהלן, שנרמז זה בחודש ניסן הנקרא חודש האביב. אביב הוא א"ב י"ב², ובפרטיות א"ב הוא השלושה אבות הנרמזים בא"ב שמספרו ג' שראשיתם אברהם ואחריתם יעקב זהו א"ב האות הראשון דאברהם א' והאות האחרון דיעקב ב', ולהוסיף שאב שהוא מספר ג' הוא א' בפ"ע וב' בפ"ע. כי אברהם שהוא האב הראשון הוא האדם הגדול בענקים, והוא המשקוף, ויצחק ויעקב הם שתי המזוזות במד"ר פ' בא. לענין דם הפסח שנזרק על המשקוף ועל המזוזות.

(והוא ע"ד כתר חכמה ובינה שכתר גופא כולל חכמה ובינה, היינו מה שבאברהם גופא יש אותיות אב כסדרן אחר האות א' בא אות ב').

י"ב הוא הי"ב שבטים שגם הם מחולקים לשתי אותיות י, ב, כנגד השבטים הנחלקים לב' בחי', עשרת השבטים והב' שבטים יהודה בנימין שנחלקו לשתי ממלכות כידוע, ולהוסיף שיהודה ובנימין גופא כוללים כל הי"ב שבטים, כי יהודה הוא סוף בני לאה שאחריו כתיב³ ותעמד מלדת אף שהולידה אחריו עוד בנים ובנימין הוא סוף בני רחל, כי השבטים הם במלכות בכלל, ומלכות היא בחי' יהודה בנימין, יהודה הוא מלכות כי לו ניתנה המלוכה והוא הי' המלך באחיו, ובנימין הוא יסוד דמלכות הרוחא דשביק בגוה כידוע.

וזהו הטעם שהמלך הראשון הי' שאול מבנימין, ואחריו דוד שמלכותו קיים לעולם מיהודה. והם כוללים כל השבטים, שהרי הי"ב שבטים נולדו מיעקב, היינו הרמז בשמותם יהוד"ה בנימי"ן שהם בגמטריא מספר יעק"ב והר"ת שלהם י"ב הוא הר"ת וס"ת דיעקב.

² ראה שיחת י"א ניסן ש"פ מצורע תשמ"ו (תו"מ התועדיות ח"ג עמ' 57, 67 ואילך).

³ בראשית כט, לה.

וזהו הטעם שיהודה הי' הערב בעד בנימין כמ"ש⁴ אנכי אערבנו כו', ובחלקם נבנה בהמ"ק שבהמ"ק שייך לכל הי"ב שבטים, כי הת"ר שקלים ששלם דוד בעד מקום המקדש הוא מכל הי"ב שבטים ג' מכל שבט כדרז"ל⁵. והוא בחלקם דיהודה ובנימין, הרי שהם כוללים כל הי"ב שבטים. והיינו שי"ב ר"ת יהודה בנימן.

והנה הג' אבות כולם הם אבות לכל שבט ושבט מהי"ב שבטים, א"כ הוא ג' פעמים י"ב שעולה ל"ו, הרי שהמספר ל"ו הוא המקור דכל נש"י.

ל"ו = ל' - מוחין, ו' - מדות

ויש להוסיף בעומק יותר בתוכן מספר ל"ו, כי הנה המספר הזה בשרשו למעלה רומז הל' על הג' מוחין שכ"א כלול מי' והו' על הששה מדות. (שבמוחין הוא עשירות, ובמדות הוא יחידויות, כידוע בענין שני חיי שרה).

והטעם מה שלא נרמזה גם המלכות, הוא כי תיבת ל"ו מורה על דכורא שהוא לשון זכר, משא"כ מלכות היא נקבא, והוא תיבת ל"ה שהוא לשון נקבה (וכמשי"ת לקמן בענין הסנהדרין). ובפרטיות הל' הוא ספירת בינה (הכוללת כל הג"ר כתר חכמה בינה כידוע בענין הרקיע דערבות) שרוכב על ו' דז"א.

והלוסיף שמספר ל"ו מתחלק בחשבון לב' ג' ד' ו' ט' י"ב י"ח, שכל מספרים אלו ביחד הוא מספר ד"ן, והוא גם מה שבין האותיות ל"ו הם האותיות ז' ח' ט' י' כ', שמספרן הוא ג"כ ד"ן.

⁴ בראשית מג, ט.

⁵ זבחים קטז, ב.

ל"ו = תפארת ויסוד – חולם וחיריק

ויש עוד ענין במספר ל"ו שהוא אות ו' ובהכפול על עצמו ו' פעמים ו' אז הוא ל"ו.

(ועולה ענין זה עם ביאור הנ"ל שהוא ל' בינה, ו' ז"א, כי בינה הוא ה' ראשונה שבשם הוי', הנה ה' פעמים ו' הוא ל', ואח"כ ו' פשוט הוא ז"א).

הנה ענין זה רומז על הקו האמצעי ת"ת ויסוד, ת"ת הוא ו' הפשוט יסוד הוא ו' המלוי, בהכפול זה ע"ז הוא ל"ו,

והענין הוא: כי אות ו' מורה על נקודת חלם, שנכתבת בד"כ עם אות וא"ו ומורה ג"כ על נקודת מלופ"ם שגם בזה ישנו אות וא"ו שהוא באמצע, כמו טוב בחולם טוב במלופ"ם וכדומה, נקודת חלם הוא בת"ת ונקודת מלופ"ם הוא ביסוד.

והנקודות הללו יש להם מעלה על כל שארי הנקודות, ששארי הנקודות הם תחת האותיות משא"כ הללו, חלם הוא למעלה ע"ג האות, ומלופ"ם הוא באמצע. והוא מעלת כלב ויהושע על שארי המרגלים, בע"ח שער הארת המוחין סופ"ה.

(וכן ברם גבוהים בתחו, נקודות חולם ומלופ"ם הוא ההבל וההארה שמטבור ומיסוד דא"ק לכתר וחכמה ובינה דתחו, דהיינו לבחינות דכחב"ב שנתקיימו, ולא היה בהם שבירת הכלים, משא"כ שארי הז' נקודות שתחת האותיות הם שייכים לתו"ת שבתהו שנשברו וגם לאחורי חכמה ובינה שנתבטלו ולאחורי נה"י דכתר שנפגמו כמ"ש בשערי דרושי נקודות פ"ג ובמ"ח סוף מס' אורות הנקודים. ועולה עם האמור בשער הארת המוחין

הנ"ל, כי שרש הי' מרגלים שרעו להיות במדבר בתהו מקום שכתוב עליו ילול ושימון בארץ לא עבר בה איש, ונק' מרגלים, כי שרשם מהי' טיפין שינצאו מצפרני הרגלים שבתהו, ומיתתם הי' ע"י תולעים כדרז"ל⁶, הוא התול"ע דתהו, שעליו נאמר לעו"ת אדם בריבו, ועיין בפע"ח בכונת התמיד ופיטום הקטרת,

וכמ"ש במ"א בענין מארז"ל מרגלים ע"ש מעשיהם נקראו, סתור בן מיכאל נחבי' בן ופסי⁸, וא"כ כלב ויהושע שרשם מהנקודות חל"ם ומלופו"ם דשם (בתהו) שמעד בחי' אלו נתקיימו כתר חכמה בינה.

והיינו מה שמלאך המות מהלך בעדי הרחובות⁹, בערדין דוקא, ולא באמצע, והענין, כי השרש של מלאך המות הוא בתהו שמשם הוא המיתה ר"ל, הנה הוא מהלך בערדין דוקא, כי תהו הי' בסוד ב' קון כמ"ש בתו"א וישלח ע"ש. משא"כ באמצע דהיינו חקו האמצעי, שהם נקודות חל"ם מלופו"ם כנ"ל, ובספירות הם ת"ת ויסוד בחי' יעקב ויוסף אין שם מה"מ).

הנה ב' ווי"ן אלו (דחל"ם ומלופום) ודהיינו ו' פעמים ו' בהכפלים עולה ל"ו, וגם זה שייך לת"ת ויסוד דהנה הלי' הוא בת"ת שהוא עשיר עמודא דאמצעיתא, ברע"מ תשא דקפ"ז, ועיין בבה"ז שם, שמאיר בו מבינה שמשם הוא העשרות. והו' הנשאר הוא ביסוד הנק' דל, שאין מתפשט שם הארת הבינה, והיינו מה שתיבת לו מורה על דוכרא

⁶ רש"י במדבר יד, לו.

⁷ סוטה לד, ב. וראה לקו"ש חי"ח שלח ב.

⁸ במדבר יג, יג-יד.

⁹ ב"ק דף ס, ב.

שהוא לשון זכר כנ"ל, כי ת"ת ויסוד הם בדוכרא דז"א. והטעם מה שיש הכפל וההתכללות בו' ופ"ו שעולה דוקא אז מספר ל"ו, הוא מצד הארת המוחין במדות שאז מתכללים המדות, ועיין בלקו"ת בד"ה אתם נצבים. והיינו השייכות להפירוש הקודם של"ו הוא הג' מוחין והששה מדות כי התכללות המדות ופ"ו הוא ע"י הארת המוחין.

תפארת ויסוד = יעקב יוסף, אמת ושלום

ובזהר ר"פ ויקרא שאות ו' הוא אות אמת, והוא מדתו של יעקב, ויוסף יסוד הוא תולדות יעקב מדת השלום, והתכללותם יחד הוא מדת אמת ושלום יחד כמ"ש אמת ושלום אהבו.

(ומה ששלום מתגבר על אמת, כמו שמצינו¹⁰ כי מותר לשנות מן האמת מפני השלום, הרי ששלום גובר על האמת אף ששלום הוא יסוד שלמטה מהאמת שהוא תפארת, כי שרש יוסף גבוה מיעקב, וכן בשרשם אמת הוא התיקון הז' מהי"ג תיקוני דיקנא הפנים דא"א, משא"כ שלו"ם הוא המצח דא"א ששם יסוד דעתיק, שהוא מז' תקוני גלגלתא, והמצח גבוה מהפנים, ועיין בלקו"ת בהביאור דצאינה וראינה דרוש הראשון, ועיין בע"ח שער א"א פ"ו תראה שם גודל מעלת המצח שמאיר שם גם חכמה ובינה דעתיק, וכידוע בענין עת רצון דמנחת שבת ולכן שלום גובר על אמת מפני שרשו נעלה).

¹⁰ יבמות סה, ב.

ושני מדות אלו דאמת ושלום (ת"ת ויסוד) הם יש להם קיום כי עליהם העולם קיים כמאמר על שלושה דברים העולם קיים על הדין אמת ושלום כו', היפך מתחו שנשבר, כי הם בקו האמצעי שיש לו קיום כנ"ל.

(והלימוד שמותר לשנות מפני השלום הוא מהקב"ה באברהם ושרה, ומהשבטים שיהי' שלום בין יוסף ואחיו, וי"ל ששני ענינים אלו הוא השלום בפמליא של מעלה בין אברהם ושרה שהם בחי' או"א, והשלום בפמליא של מטה בין יוסף יסוד ז"א ואחיו מלכות, וכמ"ש יעשה שלום לי שלום יעשה לי, ועיין בלקו"ת בהביאור דהחלצו. ולכן באברהם ושרה שהם או"א שינה הקב"ה שהוא כתר, וביוסף ואחיו שהם בחי' זו"ג שינו השבטים מלכות, כי מלכות משתווה לכתר, כמאמר כתר עליון איהו כתר מלכות, ועיין בשער אנ"ך פ"ט ודו"ק והבן).

ל"ו = ב' פעמים חי

והתחלקות דמספר ל"ו לשני חלקים הראשון והאחרון הוא ב"פ ח"י או ח"י פעמים ב', שהכל א', והיינו ההתחלקות דל"ו ופ"ו הוא ההתחלקות האמצעי, והראשון והאחרון הוא ב"פ חי, הוא עדימ"ש¹¹ חי חי הוא יודך כמוני, הב"פ חי הוא חי דיסוד אבא המאיר בנינה, וחי דיסוד ז"א המאיר במלכות, והוא¹² בארצות החיים לשון רבים, ב' ארצות בינה ומלכות שבכ"א מהם הוא חי, חי דיסוד אבא בארץ דיבינה, וחי דיסוד דז"א בארץ דמלכות. וכמו החיים דחדס בגמטרי' חיים (עם הכולל) וחיים דלולב שהוא גם בגמטרי' חיים בפע"ח שער הלולב פ"ב, והיינו

¹¹ ישע' לח, יט.

¹² תהילים קטז, ט.

ע"ד הב' בחי' שלום הנ"ל שלום בפלמיא של מעלה ושלום בפמליא שלמטה.

ובפרטיות יותר הב"פ חי הם כמ"ש¹³ בני יוסף חי הוא בסוד אבר חי, וכן כסף חי שהוא בחינה עליונה דחיים, וחי דיסוד דנוקבא הרוחא דשביק בגוה בחי' בנימן הוא בחי' התחתונה דחי' (כמ"ש בע"ח שער מ"ן ומ"ד דרוש ז' ח' ע"ש). ושכשמתחברים שניהם יוסף ובנימן דוקא אז יש היחוד להזריע להולדה.

(משא"כ היחוד הראשון הוא רק לעשותה כלי, ולא להזריע, שע"י היחוד הראשון נעשה רק בחי' בנימן הרוחא דשביק בגוה. והוא מה שלידת בנימן תלוי בלידת יוסף כמו שאמרה רחל בלידת יוסף, יוסף ה' לי בן אחר, שקא על בנימן, ועין בשער מ"ן ומ"ד דרוש י'. ובפע"ח בשער ק"ש שעהמ"ט, וד"ל).

השייכות לי"ג תיקוני דיקנא ולהולדת בנים

ויש לקשר מספר זה ל"ו עם ענין הולדת בנים דהיינו מה שבני תלוי במזלא שהוא בקו האמצעי דוקא, דעת, כמ"ש¹⁴ והאדם ידע את חוה שמורה על היחוד להזריע להוליד בנים, (משא"כ חיי ומזוני הם מחכמה ובינה שבהקוין ימין ושמאל) הנה נעטרך לבני ב"פ חי והוא בקו האמצעי הכולל ב' הקוין, זהו מה שהתחלקות המרכזי דל"ו הוא הוא ופ"ו כנ"ל, שהוא קו האמצעי יעקב ויוסף כנ"ל, ומחבר ההתחלקות הצדדיות, ב"פ ח"י, ח"י פעמים

¹³ בראשית מה, כח ושם: "יוסף בני חי".

¹⁴ בראשית ד, א.

ב' הוא מה שהוא מחבר ב' הקוין יחד, כי דכורא הוא חסד ונוקבא היא גבורה כידוע, ואז יש בני מהב"פ ח"י.

ושארי ההתחלקות האמצעיות שבגמטרי' ל"ו, והם ג"פ ו"ב וי"ב פעמים ג' שהכל א' נת"ל מהו"ע זה. שהוא כמו הג' אבות וי"ב שבטים. וההתחלקות דד"פ ט' וט' פעמים ד', שהכל א', תבין שרומז על הי"ג תיקוני דיקנא שהם ד' וט',

(ושני האותיות אלו ד, ט, הם האותיות שקודמין לי"ה דחכמה ובינה, כי הדיקנא היא על גבי חכמה ובינה) שכללות הדיקנא הוא התרין מזלין נצר חסד ונקח שכ"א מהם כולל כל הי"ג תיקוני דיקנא כמ"ש בשער הולדת או"א וזו"ן פ"ו, שמשם נמשך בני התלויים במזלא. ובאמת המזלות הם כמו ב' וואווי"ן בהתחברותם יחד כי אות וא"ו במילוי אל"ף בגימטריא י"ג כנגד הי"ג תיקוני דיקנא, וא"כ, הוא כמו ופ"ו, שעולה ל"ו.

ולהוסיף שהולדת בני הוא על המטה לכן נק' מטה פוריא שפרין ורבין עלי' כמארז"ל¹⁵.

(ודוק במלת פורי"א שרומז על היחוד, כי מספר הד' שמות עסמ"ב (ע"ב, ס"ג, מ"ה ב"ן) יחד עם שם אד' דמלכות הוא בגימטריא פוריא, גם כמו יא"ר לג"ו בגימטריא פוריא שהוא כנגד הג' שמות אל אלקים הוי' שהם ג"כ אותה הגימטריא רק ששם אל הוא מלא (אל"ף למ"ד), והטעם ששם זה הוא מלא כי הוא המקיף שבמלאו עולה בגימטריא קפ"ה כמספר הק"ף מלשון

¹⁵ שבת עז, ב.

מקיף, כמו וימינו תחבקני שהוא שם א-ל-שבימין, והוא מקיף על שתי השמות הוי ואדנ"י, וכמו המשקוף שעל ב' המזוזות הנ"ל, וע"ד החופה על החתן וכלה, כי הוי' הוא בחי' ז"א חתן, ימין אלקים הוא בחי' מלכות כלה, שמאל, והחופה בינה שהוא שם ס"ג שעקריותו של שם ס"ג הם ה' יודי"ן שבמילוי ההי"ן ויו"ד שבראשו וא' שבמילוי הוא"ו, ביחד הם מספר אל, וד"ל וא"כ נרמז בפוריא יחוד השמות זב"ז).

הנה בחי' זו דמטה בקדושה הוא הלעומת דמטתו של עוג שהיתה של ברז"ל¹⁶ (והוא הלעומת דהד' נוקבין דקדושה בלהה רחל זלפה לאה ר"ת ברז"ל, כי בסט' דלעו"ז הוא ושפחה כי תירש גברתה¹⁷ לכן קדמו השפחות בברז"ל¹⁸, משא"כ במזבח דקדושה שאשה נמשלה למזבח כמארז"ל¹⁹ לא תגוף עליהם ברז"ל כי הגבירה קודמת לשפחה, ובכלל בבהמ"ק הנק' חדר המטות לא נשמע ברז"ל) ארכה ט' ורחבה ד'. א"כ יש כאן ב' כפולין דפ"ט, טפ"ד שהם ביחד ל"ו כנ"ל, והיינו שלא יהי' מטתו של עוג ח"ו, אלא מטה פוריא, פרי' ורבי' בקדושה.

ל"ו נרות חנוכה ושייכותו לבנים

ויש עוד בחי' ומעלה במספר ל"ו שהוא מספר האותיות מא' עד ח', שכולם יחד עולים ל"ו מספר הנרות דחנוכה, שזה ג"כ שייך לבני, כי הרגיל בנר הזוין לו בנים ת"ח

¹⁶ דברים ???

¹⁷ משלי ל, כג.

¹⁸ ראה אזה"ת תצוה ע' א' תרעב ואלרך. א' תשלז ואלרך. וראה סה"ש תשנ"ב עשרה בטבת ע' 234 הערה 77 שמעין למכתב זה.

¹⁹ גיטין בסופר.

כמארז"ל בסוגיא דחנוכה במס' שבת²⁰, וחנוכה חל בפ' מקץ ששם כתוב מלידת בני יוסף מנשה ואפרים שהם בנים ת"ח, (והראי' לזה כי כתוב בך יברך ישראל כו' כאפרים וכמנשה) גם שם בפרשת מקץ כתוב מפגישת והתחברות יוסף ובנימין הנ"ל.

וידוע שבחנוכה מאירים המזלות נצר חסד ונקה הנרמזים בתיבת חנוכה, חנ"ו (למפרע ר"ת ונקה נצר חסד) כ"ה דהיינו שהמזלות האלו מאירים במלכות הנקראת כ"ה, וכמ"ש בפע"ח שער החנוכה.

ויש להוסיף השייכות בין חנוכה לבנים דהנה ידוע שחנוכה הוא לנגד יצחק שמספרו הוא בגימטריא ח"פ הוי' והוא הח' ימים דחנוכה. (והוא ג"כ הנרות דחנוכה, כי יצחק תיקן מנורה בזוהר תרומה דקל"ג. ודוחק לפרש שקאי על מנורה דבהמ"ק כי הרי המנורה דבהמ"ק היתה בדרום שהוא בימין, ויצחק הרי הוא בשמאל צפון, ובמנורה דבהמ"ק הי' ז' נרות ויצחק הרי מספרו ח"פ הוי'. ולזאת מחזורתא שקאי על מנורה דחנוכה, שער חנוכה מצותה בשמאל בחי' יצחק ויש בה ח' נרות).

ויצחק התפלל על בני כמ"ש ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו, שהמשיך מהב' מלות נצח חסד ונקה, שזהו שיש שם בתפלת יצחק ב"פ מזלא, א' מפורש בקרא כמספר נכ"ח שהוא בגימטריא מזלא, ב' הר"ת דויעתר כו' יצחק לה' לנכח אשתו שהוא גם בגימטריא מזל"א, כמ"ש בל"ת להאריז"ל פ' תולדות ע"ש. והוא שהמשיך בני מהמזלות, והבני שהמשיך הוא יעקב (כמ"ש כי ביצחק

ולא כל יצחק) ותולדותו יוסף שזהו מה שיצחק מספרו ח"פ הוי' ועקב ז"פ ויוסף ו' פעמים, הנה יעקב יוסף הוא מספר יג"פ הוי' לרמוז על הי"ג תיקוני דיקנא שמשם הוא הבני, והמשיך זה יצחק שמספרו ח"פ הוי' מהדיקנא. שהוא מקור הי"ג מדות הרחמים שלמעלה מסדר השתלשלות ושייך למספר שמונה שלמעלה מהשתלשלות.

ויש להוסיף בהקשר בין חנוכה לבני, דהנה הנס דחנוכה הי' מגזירת היונים שרצו להשכיחם תורתך כו', והנה יון שמספרו ס"ו הוא הלעומת דהששים ושש נפש, שהששים ושש הם לנגד יעקב ויוסף כמ"ש בזוה"ק פ' שמת ד"ט ע"ב. שיעקב הוא בחי' תורה כמ"ש ויקם עדות ביעקב כו', וכן יוסף שהי' לו - יעקב - בן זקנים שמסר לו ההלכות דשם ועבר, וכתוב עדות ביהוסף כו'.

ל"ו מסכתות בש"ס ושייכותו לחנוכה

ויש לקשר כ"ז עם מספר ל"ו כי הנה היונים רצו להשכיחם תורתך כו', ולכן הרגיל בנר חנוכה שהוא ההצלה מגזירת היונים הווין לו בניס ת"ח בתורה. והעיקר הוא חכמים בתושבע"פ, כי מה שרצו להשכיחם תורתך כו' הוא תושבע"פ שהיא בעל פה ולא בכתב, א"כ אם לא ילמדוה ישכחוהו לגמרי ח"ו, וזה היה כוונת היוונים בגזירתם משא"כ בתורה שבכתב הרי נשארה בכתב עכ"פ א"כ א"א שתשעח לגמרי, כי הרי במשך הזמן יכולים ללמדה.

וכן מ"ש כי לא תשכח מפי זרעו קאי על תושבע"פ שהיא בפי דוקא, שימיה בפייהם. והכריתת ברית הי' על תושבע"פ דוקא כמארו"ל ע"פ כי על פי הדברים האלה

כרתי אתך ברית כו'. והוא ההלכות של ש"ס ועב"ר שהוא בגימטריא מספר ברי"ת. ובתושבע"פ גופא העיקר הוא תלמוד בבלי וגמרא דוקא כי אין מורן הלכה מתוך המשנה.

ובגמרא שהוא השקלא וטריא והסברות והפלפולים שבתורה הוא הוא השימושה של תורה שגדולה שימושה יותר מלימודה. הנה בתלמוד וגמרא דתורה שבע"פ יש ג"כ ל"ו מסכתות שיש עליהם גמרא בתלמוד בבלי, והוא במחשכים הושיבני זה תלמוד בבלי, שבה נתגלו העמוקות דתורה כמ"ש מגלה עמוקות מני חשך, והוא בחי' והוי' יגיה חשכי שהוא הנרות דחנוכה שלמעלה מבחי' כי אתה נרי הוי' כמבואר בתו"א ד"ה זה במאמרי חנוכה, כי נר חנוכה הוא מבחוץ להאיר את החושך, והיינו מה שדיני חנוכה הם רק בתושבע"פ דגמרא דוקא. והאמור במשנה בב"ק בנר חנוכה פטור, הנה שם אינו מיירי בדיני חנוכה, רק בדיני נזקין).

ובזה יובן מארז"ל הרגיל בנר חנוכה הוויין לי' בניס ת"ח בתושבע"פ דגמרא, והיינו מה שמסדרי הגמרא היו רבינא ורב אשי שנרמזו בפסוק עד אבוא אל מקדשי אל אבינה לאחריתם, כמארז"ל²¹. אשי הוא אותיות אש י' והוא כמו האש והאור דנר חנוכה, בחי' מנורה דיצחק.

וולהוסיף בהקשר בין רב אשי ליצחק כי כמו שיעצק חי' בן ס' שנה בלדת אותם כמו"כ רב אשי חי' ראש ישיבה במתא מחסיא ס' שנה, שבמשך חס' שנה הללו סידר את הב' מהדורות כדאיתא בפרשב"ס בב"ב. ובמתא מחסיא

דוקא שהוא בגימטריא מספר ב"פ מצפ"ך ובסך הכולל הוא קס"ת הסופר שבמחנים בחי' גבורות.

והיינו ג"כ הטעם מה שגמרא ר"ת גבריא אל מיכאל רפאל אוראל, שהראש הוא גבריא אל, גבורה. כי תושבע"פ גמרא מלכות עיקר בנינה מהגבורות, כמ"ש²² גבורי כח עושי דברו. והוא גם האש היוצא מחשבון לבני עיר סיחון מלשון דבור מלכות תושבע"פ, ועין בל"ת להאריז"ל בדרוש דבנות לוט. ואבינא הוא מלשון בינה מקור הגבורות שהוא ג"כ בחי' יצחק).

מספר ל"ו בסנהדרין המזכין

ועוד ענין במספר ל"ו, דהנה רובה של סנהדרין המזכין בסנהדרי קטנה היו י"ב ב"פ ו', ובסנהדרי גדולה ל"ו ופ"ו, והענין בזה שענין הסנהדרין שמהם יוצא תורה לישראל כמ"ש ע"פ התורה אשר יורד, הוא ג"כ לבני התושבע"פ דמלכות (ולכן זקן ממרא חיובו הוא דוקא בדבר שפירושו מדברי סופרים כמו טוטפות דתפילין וכדו"ל) הנבנית מהגבורות. והמזכין הם גבורות ממותקות מהיכל הזכות שהוא היכל דגבורה, ונק' זכות שמזכה היפך דחובה דסט' דלעו"ז שלעומתו, ועין בזהר פ' פקודי דרס"ה ע"א בהיכלא רביעאה דלעו"ז ע"ש.

הנה בני הנמשכים ממזלא דוקא ולא בזכותא תליא מילתא, הנה נמשכים אח"כ דרך היכל הזכות (כי בשרש, המזלא הוא הפנימיות דשערות הדיקנא, זכות הוא השערות עצמן, הנה מה שנמשך מפנימיות שבתוך השערות המזלא נמשך זה ע"י השערות זכות וכמובן).

שויכות כל הנ"ל לניסן ופסח

ולאחרי כל האריכות במעלת מספר ל"ו יש לקשר כל זה עם חודש ניסן הנק' חודש האביב, שאביב מורה על מספר ל"ו כנ"ל, והוא מה שנעשה בחי' אב לבנים, הנח הנס דיצי"מ שבניסן בט"ו בו שמספר ט"ו הוא כמספר אבי"ב, הוא ג"כ ענין הולדת בניס שאז המולידם נעשה [נעשה²³] בחי' אב להם.

ויש לקשר ענין לידת בניס ליציאת מצרים, כי הרי גזירת פרעה הי' אס בן הוא והמתן אותו²⁴, כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו²⁵, א"כ הנס דגאולה ויצי"מ הוא לידת בניס, וכידוע שהגלות נמשל לעיבור והגאולה נמשל ללידה. והיינו מה שהסיפור וההגדה דיצי"מ הוא לבנים דוקא כמ"ש²⁶ והגדת לבנד כו', והי' כי ישאלך בנד כו'²⁷, ומה נשתנה כאן הבן שואל, וכמאמר כנגד ארבע בניס דברה תורה כו'²⁸.

(ונאמר בכ"א מהן אחד, אחד חכם ואחד רשע כו' ד"פ אחד הוא בגמטריא עוד פ"א בן, כי באמת יש עוד בן חמישי²⁹). והענין בזה דהנה הד' בניס הם ג' חסדים המגולים וה"ג המתחברים יחד למספר שמונה ונעשה ד"פ בן שהם בסך הכל שמונה פעמים שם הוי' (=208) כמ"ש בפע"ח בכונת ההגדה, והרי יש עוד ב' הוי"ת דב'

²³ כ"ה בהעתקה ולכאורה מיותר.

²⁴ שמות א, טז.

²⁵ שמות א, כב.

²⁶ שמות יג, ח.

²⁷ שמות יג, יד.

²⁸ נוסח ההגדה.

²⁹ ראה מכתב כללי י"א ניסן תשי"ז (נרפס בהוספות להגש"פ) ובכ"מ בענין בן החמישי.

חסדים המכוסים דחו"ג שלא נכלל בשמונה הנ"ל שנעשה מהם עוד פ"א בן. (שב"ן הוא בגמטריא ב"פ הוי').

ולהעיר מענון ר' יוסי שה' בעילות בעל ונטע ה' ארזים בישראל³⁰, ה' בניס, גם מענון מתתי' בן יוחנן כה"ג שהיו לו ה' בניס ועל ידם הי' הנס דחנוכה, שענון חנוכה הוא שיהי' לו בניס ת"ח כנ"ל במכתב.

ואמנם בפועל יש כאן ד"פ אחד, ובג' אחד האחרונים יש עוד ו' בכ"א, ואחד ואחד ואחד, הרי ד' פעמים אחד ועוד ג' פעמים ו' בסך הכל הוא מספר ע', יובן עפ"י האמור בפע"ח שער הק"ש פ"ט בענון ב"ן איש ח"י שב"ן ח"י הוא בסך הכל ע' ע"ש ודוק, ור"א בן עזרי' אמר הרי אני כבן שבעים שנה כו'³¹).

וכתיב³² בנוגע לפסח ולמען תספר באזני בנך וכן בנך כו', וכתוב זה במכת ארבה ביחוד (וכן ביואל בארבה כתיב שיוספרו לבנים, ועיין במד"ר פ' בא) כי ארב"ה הוא ד"פ בן. והוא המכה הח' הנמשך מבינה, וכמו יצח"ק שכתוב עליו³³ וארב"ה את זרעו ואתן לו את יצח"ק. שהוא ג"כ שייך לבינה כידוע.

הרי שניסן חדש האביב הוא ג"כ ענון הולדת בניס, שהוא מספר ל"ו.

ברכות ליום הולדת הל"ו והקשר עם יום הולדת הס'
של הרלווי"צ

ובכן אתה בני מחמדי בהיות שמלאו לך בחדש האביב ל"ו שנים לארך ימים ושנים טובים ונעימים, ומה גם בי"א בניסן בנשיא אשר, שאשר בחי' תענוג הוא ע"ד

³⁰ שבת קיח, ב.

³¹ ברכות יב, ב.

³² שמות י, ב.

³³ יהושע כד, ג.

כמו יצחק מלשון צחוק ותענוג. וידוע שאשר רומז ג"כ על בינה עלמא דאתי ע"ד כמו יצחק,

וע"י בחי' אשר הי' גאולת מצרים, כי הרי שרח בת אשר היא שבשָׁרָה ליעקב שיוסף חי הוא, והיא היא שהשלימה למנון הע' נפש כמ"ש במד"ר פ' ויגש, והיא היא שהראתה למשה היכן יוסף קבור שאז לקח משה את עצמות יוסף עמ³⁴¹, והי' יצו"מ, ובלו זאת לא היתה הגאולה³⁵. הרי שיעזאת וגאולת מצרים הי' ע"י בחי' אשר דוקא³⁶, וכידוע שיעז"מ הנאמרה בפ' והי' כי יביאך הוא מבינה עלמא דחירו.

הנה יחי רצון מלפני השי"ת שבשנה הזאת תפקד בבו זרעא חייא וקיימא, ומזלא זכות של האיש חי חי כ"ק אאזמו"ר בעל העמח צדק זללה"ה שנק' שמך עליו, יחי' עליך ועל זוגתך יחיו, שיצא זה לפועל ממש שבשנה הזאת תחיו אב ואם לבן חי, ואז אהי' אני אב זקן לבן בני, שבח"י ניסן הבעל"ט ימלאו לו ס' שנה לאורך ימים ושנים טובים ונעימים, וכנ"ל מהו"ע ששים. כמו שמצינו ביצחק שהי' בן ששים שנה בלדת אותם.

³⁴ ועינו בעבודה - שע"י אשר (שמן) הפעת המעינות דפנימיות התורה, נתגלה העצמיות דיוסף, המודגשת בשמו - "יוסף ג' בן אחר", כי ע"י גילוי פנימיות התורה מגלים את פנימיותו של כל יהודי ("בן"), ועי"ז נעשה הגאולה (ראה לקו"ש חכ"ו עמ' 87 ואילך) - לקו"ש חכ"ו עמ' 317 הערה 66.

³⁵ שהרי השבע השביע יוסף על זה - שם הערה 66.

³⁶ ויש לומר, שכן הוא בנוגע לגאולה העתידה ("כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות") - שע"י העבודה ד"יפוצו מעינותיך חוצה", הפעת בחי' ה"שמן" שבתורה, ענינו של "אשר" - קא אתי מר דא מלכא משיחא (ראה אגה"ק דהבעש"ט נדפסה בכש"ט בתחילתו. ובכ"מ). שם הערה 66.

ונזכה יחד לקיים מ"ש ולמען תספר באזני בןך ובן בןך
כו' לשנה הבאה בירושלים עיר קודשנו ע"י מ"צ בב"א
וכמ"ש כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות אמן.

ושלום שלום שלום לכם עד העולם, התברכו בחג
כשר ושמח כחפץ אביך וחותנך החפץ בטובכם תמיד כל
הימים מצפה לרחמי שמים לראות מכם דור ישרים
יבורך.

לוי יצחק ש"ס

ב"ה

ביאור במספר "שלשים ושש" נרות חנוכה

מספר הכללי של נרות שמונת ימי חנוכה כשמדליקים "מוסוף והולך" (נר א ביום ראשון, ב' נרות ביום שני, וכן הלאה עד לח' נרות ביום השמיני), עולה לסך הכל שלשים ושש, ונעיון בקשר המיוחד של מספר "שלשים ושש" עם חג החנוכה בכלל, ומצות הדלקת הנרות בפרט³⁷.

א. בגמרא (חגיגה יב ע"א) מובא מאמר רב יהודה אמר רב "עשרה דברים נבראו ביום ראשון, ואלו הן, שמים וארץ .. אור וחשך", ומקשה הגמ' "ואור ביום ראשון איברי והכתיב "ויתן אותם אלקים ברקיע השמים" וכתוב "ויהי ערב ויהי בקר יום רביעי" הרי שלא נבראו המאורות עד יום הרביעי, משיבה הגמ' "כדרבי אלעזר דאמר רבי אלעזר אור שברא הקב"ה ביום ראשון אדם צופה בו מסוף העולם ועד סופו, כיון שנסתכל הקב"ה בדור המבול ובדור הפלגה וראה שמעשיהם מקולקלים, עמד וגנוז מהן, ולמי גנוז לעדיקים לעתיד לבוא, עיי"ש המשך הגמ'. ומבואר בזה שהאור שנברא ביום הראשון הוא שונה במהותו מאור השמש והירח, דאור המאיר מן המאורות השמימיים הוא אור טבעי להאיר את עולמינו החומרי, ואילו האור שנברא ביום הראשון הוא בריאה בפני עצמה, אור עילאי

³⁷ וראה אג"ק (ח"י עמ' קצ"ד) "מובא באיזהו מקומן (שער ישכר כסלו

ס"ק קמב) אשר חנוכה שייך לענין גימטריאות וחשבונות".

שבו נגלו היקום וסודתיו לפני האדם, ואחרי בריאתו שוב נגזו, ומעתה בשם "אור הגנוז" ייקרא, עד לעתיד לבוא ששוב יאיר ויזרח. מהו משך הזמן שזכו ליהנות מאור עליון זה? מבואר בירושלמי (ברכות פרק ח) דאמר "רבי לוי בשם רבי בזירה שלשים ושש שעות שימשה אותה האורה שנבראת ביום הראשון, שתיים עשרה בערב שבת ושתיים עשרה בלילי שבת ושתיים עשרה בשבת, והיה אדם הראשון מביט בו מסוף העולם ועד סופו". וכן הוא במדרש רבה (בראשית פרשה י"ב) עיי"ש. הרי דאור נעלה זה האיר ל"ו שעות.

ב. עוד מצינו בגמ' (סנהדרין צז ע"ב) "אמר אביי לא פחות עלמא מתלתין ושיתא צדיקי דמקבלי אפי שכינתא בכל דרא, שנאמר .. אשרי כל חוכי לו, לו בגימטריא תלתין ושיתא הוי", היינו שאין בעולם פחות משלשים וששה צדיקים שמקבלים פני שכינה בכל דור וזאת סוכה מה ע"ב, ויש ראשונים שגורסים בכל דור ובכל יום] וזה נרמז בפסוק "אשרי כל חוכה לו", "לו" בגימטריא שלושים ושש, ומשמעות הפסוק הוא אשרי כל המחכה ומקוה להיות מאתם שלשים וששה צדיקים. ועיי"ש בגמ' שהמיוחד בהקבלת פני שכינה של שלשים וששה צדיקים אלה, הוא דמסתכלי באיספקלריא המאירה וגם בלי נטילת רשות.

והוא פלא דנקטו מספר זה דווקא, והרי גמטריא ענינו שתוכן הדבר המתבטא במספר מיוחד אכן קשור במהותו למספר זה, וצ"ב מה הקשר המיוחד של צדיקים עם מספר ל"ו דווקא.

ג. עוד מצינו בגמ' (סוטה יג ע"א) אודות כבודו האחרון של יעקב בעת פטירתו, כתיב "ויבא עד גורן האטד" (גורן הוא מקום שאוספים

לשם את התבואה, ודשים אותה ומעמידים אותה בערימה, ו"אטד" הוא קוץ, ומשמעות הפסוק הוא איפה הוא "גורן הקוצים" ע"ז מקשה הגמ' כי גורן יש לאטד (וכי הדרך לאסוף אטדין ולעשות מהן גורן, רש"י), א"ר אבזה מלמד שהקיפוהו כתרים לארוננו של יעקב כגורן זה שמקיפים לו אטד (גדר של קוצים לשמירה), שבאו שם (בלוית יעקב אבינו) בני עשיו ובני ישמעל ובני קטורה, תנא: כולם למלחמה באו כיון שראו כתרו של יוסף תלוי בארוננו של יעקב, נטלו כולן כתריהן ותלאום בארוננו של יעקב. תנא **שליש וששה** כתרים נטלו בארוננו של יעקב" ועי"ש ברש"י חשבון שלושים וששה הכתרים. והרי זה פלא, כבודו של יעקב מתבטא במספר "שלושים ושש" דווקא.

ואכן זקני ע"ה³⁸ בספר "קרן אורה" (סוטה שם) כותב אודות הל"ו כתרים "יש לכון מספר הזה לעומת ל"ו כריתות האמורות בתורה אשר המה גורמין להפרד הנפש ממקורה, אבל המקיימן דבקה נפשו במקורה לחיות בזיו השכינה בעטרה על ראשה, וכתר הוא היפך כרת, וכמבואר בדברי הראשונים ז"ל, על כן יעקב אבינו ע"ה אשר לא מת ודבקה נפשו בחיים לעולם, נטלו לו כל השלשה וששה כתרים, והבן כי נכון הוא", עכ"ל הרי דהמספר הוא בדווקא, וגם תוכן הדבר דהיינו שלישים ושש כתרים הוא לעומת והיפך השלשים ושש כריתות, כתר לעומת כרת, וכפי שיתבאר.

ד. בגמ' (סנהדרין מד ע"א, בבא בתרא קכא ע"ב) דרשו הפסוק (יהושע ז) "ויכו מהם אנשי העי כשלושים וששה איש" לדעת ר'

³⁸ סדר היחוס הדפסתי ב"תשורה" לחתונת בתי שתחז' כא סיון תשע"ה ראה שם עמ' נז

יהודה שלשים וששה ממש, "אמר לו ר' נחמיה וכי שלשים וששה היו, והלא לא נאמר אלא "כשלושים וששה איש", אלא זה יאיר בן מנשה ששקול כנגד רובה של סנהדרין", ועיי"ש במהרש"א שביאר שיאיר היה שקול בחכמה כרוב סנהדרין, "כמו שהולכין בודאי אחר דעת ל"ו בסנהדרין בין לזכות בין לחובה, כך היה ראוי לילך אחר דעתו".

הרי לנו שביטוי שלימות בחכמה גם הוא במספר שלשים ושש.

ולחוסוף שמצינו בדברי ימי ישראל אירועים יסודיים וכלליים הנקשרים במספר שלשים ושש. ולדוגמא:

(1) פטירתה של רחל אמנו היתה בהיותה בגיל שלשים ושש

כמבואר בסדר ימי עולם, והיינו דיצירת ושלימות שנים עשר שבטי ישראל, הובא לידי גמר בלידת בנימין שהיה בהגעת רחל – הנקראת "כנסת ישראל" בקבלה שכונסת ומאחדת כל השבטים – לגיל ל"ו דווקא.

(2) גם יעקב מספר השנים מיום עזבו את אביו יצחק עד חזרתו

עם משפחתו "מטתו שלימה" מחרן לבית אביו היו שלשים ושש שנים כמבואר במס' מגילה יז ע"א.

(3) משה רבינו התחיל לבאר את התורה בר"ח שבט, שלשים

ושש יום לפני פטירתו בז' אדר.

(4) הנס המפורסם שקרה בימי יהושע בן נון "שמש בגבעון דום

וירח בעמק אילון" מבואר במדרש (ילקוט שמעוני יהושע רמז כב, הובא ברד"ק עה"פ יהושע י, יב) "מיום שנבראו שמים וארץ, השמש והירח וכוכבים עולים להאיר על הארץ, עד שבא יהושע ועשה מלחמתם של ישראל, והגיע ערב שבת

וראה בערתם של ישראל שלא יחללו את השבת, עד שראה חכמי הגוים חובשים במזלות לבא על ישראל, מה עשה פשוט את ידיו לאור השמש ולאור הירח והזכיר עליהם את השם, ועמד כל אחד ואחד במקומו **שלושים ושש** שעות עד מוצא שבת, שנאמר וידום השמש וירח עמד, וראו כל מלכי ארץ ותמהו, לפי שלא היה כמוהו מיום שנברא העולם, שנאמר ולא היה כיום ההוא לפניו ולאחריו לשמוע ה' בקול איש כי ה' נלחם לישראל".

5) מסופר בדברי ימי ישראל שהתגלות אליהו הנביא להאריז"ל היה כשהיה האריז"ל בגיל שלשים ושש, וכן התגלות הבעל שם טוב הקדוש היה בשנת תצ"ד בהיותו בגיל ל"ו, ועוד.

ה. לאידך גיסא מצינו "זה לעומת זה", כמו בדברים טובים הרי שלימותם מתבטאת במספר שלשים ושש, הרי לעומת זה בענינים שליליים ג"כ מצינו תכלית הירידה קשורה עם מספר שלשים ושש. דהנה מספר העבירות שעונשם הוא עונש הכי חמור, עונש כרת, אומרת המשנה ריש מסכת כריתות **"שלושים ושש** כריתות בתורה". ובגמ' (סנהדרין קד ע"א) דרשו הפסוק "איכה ישובה בך, אמר רבא אמר רבי יוחנן: מפני מה לקו ישראל באיכה - מפני שעברו על שלשים ושש כריתות שבתורה". הגמ' מסבירה למה ירמיהו הנביא מתאר ירידתם של ישראל במילים המתחילים "איכה", (אף שכל הפרקים נכתבו בסדר האל"ף בי"ת, האות א של שלשה פרקים מתחילים באותה מילה "איכה"), ומבארת מפני שעברו על שלשים ושש כריתות שבתורה, והגמיטריא של "איכה" הוא שלשים ושש. וכן הוא במדרש איכה (פרשה א) "א"ר לוי לא גלו ישראל עד

שכפרו בשלשים ושש כריתות שבתורה מנין איכה". ובמדרש איכה יש מבוא של ל"ו פתיחות.

וכן מצינו עוד עניני פורעניות הנקשרים עם מספר "שלושים ושש", לדוגמא:

1) מובא בכמה מקומות מספר סדר עולם, שכנגד שלשים ושש שנה שנתחתן שלמה עם בת פרעה, נגזרה גזירה על מלכות בית דוד ליחלק לשלשים ושש שנה, ומחמת המאורע עם אסא שהלך לבקש את טובת מלך ארם, לא חזרה עד ימות מלך המשיח. (ראה רש"י מלכים א יא, לט. ובדברי הימים ב, טו, יט).

2) טומאת נגעים החמורה שעונשה הוא "בדד ישב מחוץ למחנה", כותב הרמב"ם (הל' טומאת צרעת פרק א הלכה ז) "שיעור כל נגעי צרעת בין צרעת אדם בין צרעת בגדים כגריס הקלקי שהוא מרובע, והוא מקום מרובע מעור הבשר כדי צמיחת שלשים ושש שערות שש שערות אורך ושש שערות רוחב וכל הפחות מזה אינו נגע צרעת".

ועד"ז הוא בטומאת נדה ששיעור הכתם שמטמא הוא "שלשים ושש" שערות כמו שהן קבועות בגופו של אדם" (רמ"א סי' קצ ס"ה).

ו. ולבאר הדברים: לשון חז"ל אודות האור שנברא ביום ראשון הוא "אדם צופה בו מסוף העולם ועד סופו", והנה מצינו לשון זה ממש בדברי חז"ל המתארים מצבו של העובר בבטן האם. הגמ' (נדה ל' ע"ב) מביאה דרש רבי שמלאי למה הולד דומה במעי אמו, ובתו"ד "וְנָר דְּלוּק עַל רֵאשׁוֹ וְצוּפָה וּמְבִיט מִסּוֹף הָעוֹלָם וְעַד סוֹפוֹ שְׁנֵאמַר

בהלו נרו עלי ראשו לאורו אלך חושך". ומבואר בספרים שהוא גילוי אור הנשמה מבלי הגבלות הגוף, בהיות שאין הגוף מעלים ומסתיר, יש בכח הנשמה מצד עצמה לעפות מסוף העולם ועד סופו.

והדברים הללו שגר דלוק מורה על הנשמה, מיוסדים על הפסוק (משלי כ, כז) "נר ה' נשמת אדם" כדברי הגמרא (שבת לב ע"ב) "נשמה שנתתי בכס קרויה נר", וכמבואר בתניא פרק י"ט בארוכה, עיי"ש. והוא הנר דלוק על ראשו של תינוק הנ"ל.

ומובן לפי"ז שאדם בהגיעו לשלימות גילוי נשמתו, הרי זוכה ומאיר בו "אור הגנוז" שהאיר בשלשים ושש שעות בראשית בריאת העולם, שהוא אותו האור שמאירה בנשמה בלי הגבלות הגוף בהיותו עובר בבטן האם, והוא האור שצופה בו מסוף העולם ועד סופו. ולכן לפעמים מתבטא זה גם כן בדברי ימי חייו של אדם בגשמיות ששלימות וגילוי נשמתו מתבטאים בענינים הקשורים עם מספר שלשים ושש.

וזהו שמצינו - לדוגמא - ביעקב שתלו ל"ז כתרים דווקא בארונו, דהוה סימן שזכה לגילו הנשמה בשלימות כפי שהיא בבחינת "נר דלוק על ראש" שצופה ומביט מסוף העולם ועד סופו, וכן ברחל אמנו שנפטרה בהגיעה לשלימות ימי חייה בגיל שלשים ושש, גם ליעקב אבינו לקח שלשים ושש שנה להביא לידי שלימות יצירת השבטים ורק אז לחזור לבית אביו. ולכן מספר הצדיקים בדור הוא ל"ז דווקא, שבזה שוב מתבטא הענין הנ"ל, דהרי אותם ל"ז הצדיקים הם אנשים שזכו להביא לידי גילוי את נשמתם, שתאיר כפי כחה העצמי בלי הגבלות הגוף, שיש בה הכח לראות מסוף העולם ועד סופו, כאותו

אור הגנוז שהאיר ל"ו שעות. וכן יש לבאר בשאר דברים הנ"ל ועוד הקשורים עם מספר ל"ו³⁹.

לאורך העלם הכי גדול על הנשמה הוא רח"ל עונש כרת, שהוא כריתת הנשמה מחיי עולם הבא, ובזה גופא שלימות הכריתה הוא בשלשים ושש כריתות שבתורה שמצד זה גלו ולקו ישראל ח"ו, וכן שיעורי הטומאה מסומנים במספר זה דווקא וכן"ל, ואין להאריך בזה.

ז. והנה בספר בני יששכר⁴⁰ הביא מדברי הרוקח "אשר דבריו דברי קבלה וקיבל מאלהיו", דברים נכבדים מאד בעיני חנוכה, ובתו"ד כתב "עוד כתב הרב הקדוש הנ"ל, תקנו ל"ו נרות כנגד האור הראשון ששימש לאדם הראשון ל"ו שעות" ועיי"ש שהאריך שהארת המצוה מנר חנוכה הוא מההארת אור הגנוז, דכל שנה מתגלה האור ההוא, "על כן קראו לימים האלה חנוכה שהוא חינוך והרגל על לעתיד גאולה העתידה שאז יתגלה לנו אור הגנוז בשלימות". ושם כתב לפי דרכו שאור הגנוז הוא בתורה עיי"ש. הרי מבואר בזה שיו"ט חנוכה הוא הזמן שבו מאיר ומתגלה הארת "אור

³⁹ ולהעיר מה שביאר הרבי (התועודיות תשמ"ה ח"ב עמ' 1124) אודות שנת הל"ו "כתיב 'ימי שנותינו בהם שבעים שנה' שבהם צריך האדם לברר ז' מדות שכל א' כלולה מיו"ד – מספר שבעים. וע"פ חשבון זה, נמצא, של"ו שנה הם "רוב שנותיו" – שנה אחת יתירה ממחצית שנותיו (ל"ה). והנה אמרו חז"ל (יומא ל, בע"ב) "כיון שיצאו רוב שנותיו של אדם ולא חטא שוב אינו חוטא", כלומר אין הכוונה שנשלל ממנו ענין הבחירה, אלא שמובטח לו שמצד טבעו לא יחטא, אלא אם כן ירצה ח"ו, לעשות היפך טבעו עיי"ש.

⁴⁰ להרה"צ מדינוב מאמרי חדש כסלו טבת מאמר ב' אות ח' ואילך, ועיין גם בבני יששכר מאמרי השבתות מאמר ג' אות ח ושם "שמעתי ממדקדקים להדליק בשבת ל"ו נרות כי נר שבת הארה מאור הגנוז ששימש ל"ו שעות"

הגנוז" הנ"ל ובפרט בהדלקת הל"ו נרות המרמזים במיוחד לאור זה וכנ"ל.

וראה גם מה שכתב בזה בלקוטי לוי יצחק (אג"ק עמ' תיד ואילך, לכבוד שנת הל"ו להולדת הרבי, שם האריך באופן מפלא במעלת מספר ל"ו - מספר ש"יש לו מעלה גדולה ונפלאה") הקשר בין תורה שבע"פ לחנוכה עליו נאמר כי הרגיל בנו הזוין ליה בניס תלמידי חכמים (שבת כא ע"ב), וז"ל "הנה היונים רצו להשכיחם תורתך כו', לכן הרגיל בנר חנוכה שהוא ההצלה מגזירת היונים הזוין לו בניס ת"ח בתורה. והעיקר הוא תושבע"פ, כי מה שרצו להשכיחם תורתך כו' הוא תושבע"פ ולא בכתב, א"כ אם לא ילמדוהו ישכחוהו לגמרי חו', משא"כ בתורה שבכתב הרי נשארה בכתב עכ"פ א"כ אי אפשר שתשכח לגמרי, כי הרי במשך הזמן יכולים ללמדה.... הנה בתלמוד וגמרא דתורה שבע"פ יש ג"כ ל"ו מסכתות שיש עליהם גמרא בתלמוד בבלי, והוא במחשכים הושיבני זה תלמוד בבלי, שבה נתגלו העמקות דתורה כמ"ש מגלה עמוקות מני חשך, והוא בחי' והוי' יגיה חשכי שהוא הנרות דחנוכה שלמעלה מבחי' כי אתה נרי, כי נר חנוכה הוא מבחוץ להאיר את החשך" עיי"ש ענד⁴¹.

ח. וי"ל, עפ"י המבואר בשיחות ומאמרי הרבי, דיסוד נס חנוכה הוא ניצחון הנשמה, ובזה שונה הוא משאר המועדים שנקבעו על נסים הקשורים עם נצחון והצלת גופם של ישראל, אבל חנוכה הוא נצחון

⁴¹ ולפי"ז י"ל למה דווקא אודות ברכות נר חנוכה שואלת הגמ' (שבת כג ע"א) "והיכן וציונו", ומביאה הפסוק לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך, שהוא מקור כח תורה שבע"פ, כי זהו עיקר הגזירה דחנוכה כנ"ל, וכן ה"באר היטב" בשבעים לשון של משה רבנו שהוא ע"ד תורה שבע"פ, היה למשך ל"ו ימים עד פטירתו כנ"ל, ואכמ"ל.

והצלת נשמתם של ישראל, והדברים ידועים. ולפי"ז יובן טוב טעם סיבת הדלקת נרות חנוכה במספר ל"ו דווקא, כי כמבואר לעיל מספר ל"ו הוא המספר שמבטא שלימות גילוי הנשמה, ולכן בחנוכה שחוגגים את נצחון הנשמה מאלו שרצו להעלים ולהסתיר עליה, תיקנו חז"ל להדליק שלשים ושש נרות, על מנת להתעורר בעבודת השם להביא לידי שלימות גילוי הנשמה שיאיר בו בגילוי אור הגנוז שהאיר ל"ו שעות, ובזה יצפה מסוף העולם ועד סופו שענינו להביא סוף להעלם והסתר העולם, ונגלה כבוד השם וראו כל בשר יחדיו כי פי השם דיבר.

ט. ותוכן הדבר מדוע אכן מספר ל"ו הוא שלימות האדם כנ"ל, הוא ע"פ המבואר בחסידות דמספר זה מרמז על שלימות בירור מידות האדם כפי שכל אחד כלול מחבירו, והיינו שש פעמים שש שהוא מספר שלשים ושש, ולכן הוא גם בגימטריא "אלה" שהוא לשון גילוי, כי שלימות התכללות המדות הוא גם כן שלימות גילוי הנפש. וכן הוא בתורה שלימות תורה שבעל פה בל"ו מסכתות דווקא. ונעתיק לשון ארמוה"ז בלקוטי תורה (פקודי ד,ג) וז"ל: "לשון "אלה" הוא כמו שכתוב "שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה" כי "אלה" הוא לשון גילוי, ו"מי" הוא לשון נסתר דקיימא לשאלה מי הוא זה ואיזהו, שלא נודע מהותו. והענין כי "אלה" הוא בחי' המדות שנקרא "והנגלות" כנ"ל, ונמשכים ונולדים מן השכל וההתבוננות הוא בחי' בינה אם הבנים שנקרא "מי"...והנה נקראו הששה מדות "אלה" כי כל מידה כלולה מכל הששה עולה מספר ל"ו שהוא בגימטריא "אלה", וגם "אלה" אותיות "לאה" שילדה ששה בנים הם ששה מדות הנ"ל, נמצא "אלה" הוא בחי' וא"ו דשם הוי' דהיינו

ששה מדות שכל אחד כלול מששה, וזהו ענין ששה סדרי משנה שהן בחי' הששה מדות העליונות למעלה ולמטה מלובשים בשיתא סדרי משנה זרעים מועד כו', וכל סדר כלול מן כל הששה כי הרי סדר זרעים כלול גם מדינים דסדר מועד ושאר הסדרים וכן סדר מועד כלול מכולם וכן שאר הסדרים ועי"ז עולה מספר "אלה" ועיי"ש שממשיך לבאר שכן בוא בכל המצוות המרומזים במילה "אלה" "אלה המצוות" "אלה מועדי השם" וכו' ומסיים "ולכן בחורבן ביהמ"ק נאמר "על "אלה" אני בוכיה", היינו על הסתלקות האור והגילוי הנקרא "אלה" שחזר למקורו בבחי' העלם" עיי"ש.

י. והדברים מפורשים וכן קשרם לחודש כסלו, בדברי הרבי (ש"פ וישלח תנש"א אות ח) וז"ל: "כסלו כולל ב' התבות "כס" "לו": כס- מלשון כיסוי, העלם, ו"לו" - שמספרו ל"ו הגימטריא ד"אלה" - מורה על הגילוי, ששה פעמים ששה. וחיבור שניהם בתיבה אחת - "כסלו" - מורה על חיבור ההעלם והגילוי, היינו, שהעצם (שהוא בהעלם אצל המקבל) בא בהתגלות, כיון שאין זה באופן של משפיע ומקבל, אלא באופן שנעשים חד ממש", עכ"ל.

וכן ביאר הרבי (שבת בשלח יא שבט תשמ"ה, שאז היתה התחלת שנת ה"ל' ל' שבט תש"י - תורת מנחם תשמ"ה ח"ב עמ' 1124) שבמספר ל"ו מרומז כללות ענין העבודה "כי: עיקר העבודה בזמן הזה היא בענין המדות, שכוללתם - ששה מדות, שעל ידם ישנו ענין הגילוי לעצמו (שהרי המדה השביעית, מדת המלכות, ענינה רק להמשיך גילוי זה למטה, מחוץ הימנו)... ולכן, כאשר העבודה היא באופן שכל א' מששה מדות אלו כלולה מכולם, היינו, שהעבודה במדת החסד היא בכל הפרטים שבה, חסד שבחסד וכו' עד ליסוד

שבחסד, וכיו"ב בשאר המדות, ששה מדות כפי שכלולים משה – אזי העבודה היא בשלימותה.

וזהו גם תוכן הענין דנרות חנוכה – להאיר על פתח ביתו מבחוץ, ענין של גילוי בלבד.. ע"ד האמור לעיל בענין המדות שעיקרם ששה מדות שעל ידם נעשה ענין הגילוי"

ושם ממשיך עם הוראה המיוחדת הקשורה עם שנת ה"ו: "כללות העבודה במילוי שליחותו של בעל ההילולא – הן בנוגע לעבודה עם עצמו (ענין המדות) והן בנוגע לעבודה עם הזולת, הפצת היהדות והמעיינות חוצה (נרות חנוכה, שענינם להאיר על פתח ביתו מבחוץ) – צריכה להיות באופן של שלימות, בכל הפרטים ופרטי פרטים (ששה מדות כפי שכלולים משה), ובתכלית התוקף והגילוי ("אלה" – ל"ו – לשון גילוי, והגילוי דנרות חנוכה). עכ"ל..

יא. ולסיום בדרך הרמז: ידוע הסיפור כשאדמו"ר הזקן ישב בבית הסהר, בא לבקרו שר מהממשל הרוסי שזיה בקו בתנ"ך ומלמד בעניני יהדות, אחת השאלות שהשר שאל את אדמוה"ז היתה על פירוש הפסוק "ויקרא ה' אלקים אל האדם ויאמר לו איכה", שאל השר האם הקב"ה לא ידע היכן אדם הראשון נמצא, מדוע שאל ה' "איכה"? והרבי ענה: בשעה שאדם הגיע לגיל כזה (והרבי ציין את גילו המדויק של השר) – שואל אותו הקב"ה איכה – היכן אתה? האם אתה יודע לשם מה נבראת בעולם הזה, מה אתה צריך לעשות, ומה עשית? (ראה לקו"ש ח"א עמ' 73)

והנה המילה "איכה" בגימטריא שלשים ושש. וי"ל שבזה גם מרומז, שתכלית האדם הוא להגיע לגילוי שלימות מדותיו וכנ"ל, שהוא אור הגנוז שהאיר ל"ו שעות, והיא ג"כ שאלת "איכה", מה עשית להביא

נשמתך לידי גילוי – "אלה", בהשלמת העבודה של בירור המדות
שש הכלוליים משש – ל"ו.
ובלקוטי לוי יצחק שם כותב "זהג' אבות כולם הם אבות לכל שבט
ושבט מהי"ב שבטים הוא ג' פעמים י"ב שעולה ל"ו, חרי של"ו הוא
המקור דכל נש"י". עיי"ש ביאורו. ובימי החנוכה במיוחד מקבלים
תוספת כח וחיזוק מהדלקת השלשים ושש נרות, להשלמת העבודה
הנ"ל.

אשרי העם שככה ל"ו

